

Vergaderjaar 2007–2008

21 501-31

Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 136

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 8 januari 2008

De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ heeft op 29 november 2007 overleg gevoerd met minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over:

- **de brief van de minister van SZW d.d. 13 juli 2007 houdende het verslag van de Informele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 5 en 6 juli 2007 (21 501-31, nr. 131);**
- **de brief van de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken d.d. 14 augustus 2007 over de mededeling Flexicurity (22 112, nr. 555);**
- **de brief van de minister van SZW d.d. 19 oktober 2007 houdende de stand van zaken op een aantal EU-dossiers (21 501-31, nr. 132);**
- **de brief van de minister van SZW d.d. 22 november 2007 houdende de geannoteerde agenda van de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken van woensdag 5 en donderdag 6 december 2007 (21 501-31, nr. 133);**
- **de brief van de minister van SZW d.d. 26 november 2007 houdende fiche Mededeling Groenboek Arbeidsrecht (22 122, nr. 591).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand samenvattend verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Ulenbelt** (SP) vindt dat geen verdere actie moet worden ondernomen op het terrein van flexicurity. Flexicurity leidt wel tot meer flexibiliteit voor de werkgever, maar ook tot meer onzekerheid voor de werknemer.

- Hoe reageerden de andere EU-lidstaten tijdens de informele Raad in juli op de Nederlandse plannen voor herziening van de arbeidsovereenkomst, inclusief de modernisering van het ontslagrecht? Wat gaat de minister daar tijdens de komende Raad over zeggen?
- Kan de minister in de Raad laten weten dat Nederland geen behoefte heeft aan de pensioenrichtlijn, omdat deze praktisch geen betekenis meer heeft?

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), De Wit (SP), voorzitter, Van Gent (GroenLinks), Hamer (PvdA), Blok (VVD), Nicolai (VVD), Jan Jacob van Dijk (CDA), Smeets (PvdA), Dezentjé Hamming (VVD), Omtzigt (CDA), Van Hijum (CDA), Koşer Kaya (D66), Jonker (CDA), ondervoorzitter, Luijben (SP), Ulenbelt (SP), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Koppejan (CDA), Tony van Dijk (PVV), Spekman (PvdA), Heerts (PvdA), Thieme (PvdD), Karabulut (SP) en Vos (PvdA).

Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Gerkens (SP), Vendrik (GroenLinks), Wolfsen (PvdA), De Krom (VVD), Weekers (VVD), De Rouwe (CDA), Depla (PvdA), Aptroot (VVD), Sterk (CDA), Willemsse-van der Ploeg (CDA), Pechtold (D66), Spies (CDA), Irrgang (SP), Lempens (SP), Cramer (ChristenUnie), Biskop (CDA), Kamp (VVD), Joldersma (CDA), Fritsma (PVV), Tang (PvdA), Ouwehand (PvdD), Gesthuizen (SP) en Heijnen (PvdA).

- Kan instemming worden onthouden aan het voorstel om een opt-outmogelijkheid voor aanwezigheidsdiensten op te nemen in de arbeidstijdenrichtlijn?
- Kunnen uitzendbedrijven zich op grond van de uitzendrichtlijn vrij vestigen in EU-lidstaten?
- Klopt het dat er een akkoord in de maak is om het laten vervallen van de zes weken wachttijd voor uitzendkrachten te koppelen aan een absolute deadline voor de opt-outregeling die Groot-Brittannië wenst?
- Is de minister bereid om het proefschrift van Ronald Dekker over flexibele arbeid te lezen voor hij naar de Raad gaat?
- Koppeling van richtlijnen in de onderhandelingen is ongewenst. Is de minister bereid om niet mee te doen aan koehandel en de richtlijnen afzonderlijk op hun merites te beoordelen?

De heer **Omtzigt** (CDA) denkt dat de voorstellen inzake flexicurity een bijdrage kunnen leveren aan verbetering van de rechtspositie van uitzendkrachten. In het Nederlandse stelsel hebben uitzendkrachten dezelfde rechten als werknemers met een vast dienstverband.

- Prevaleert de Nederlandse regelgeving, bijvoorbeeld met betrekking tot uitzendkrachten, als de arbeidsrichtlijn van kracht wordt?
- Hoe schat de minister de kans in om de aanwezigheidsdiensten goed geregeld te krijgen in de arbeidstijdenrichtlijn?
- Wat is de visie van de minister op flexicurity in relatie tot het hanteren van een lange wachttijd voor pensioenopbouw?
- Is het mogelijk om de maximale wachttijd van één jaar voor mensen die afwisselend in verschillende EU-landen werken in de pensioenrichtlijn te handhaven?
- Is de minister bereid om voor te stellen om Nederlandse militairen die dienen in het buitenland, onder de Europese sociale verordening te laten vallen? Zij zijn immers niet verplicht verzekerd conform de Zorgverzekeringswet, waardoor hun gezinsleden niet onder de Nederlandse voorwaarden kunnen worden verzekerd. Kan dit op korte termijn worden geregeld?
- Wil de minister bij de onderhandelingen over de verschillende richtlijnen de Nederlandse belangen goed in het oog houden, ook als dit ertoe leidt dat niet over alle richtlijnen overeenstemming kan worden bereikt?

Mevrouw **Timmer** (PvdA) vindt dat altijd moet worden uitgegaan van het publieke belang. Daarom is het goed om een richtlijn op te stellen die voor publieke diensten helderheid en juridische zekerheid geeft over lokale autonomie, principes van het algemene belang en regels van de interne markt.

- Wat zijn de mogelijke gevolgen van een inbreukprocedure inzake de uitvoering van de arbeidstijdenrichtlijn voor Nederland?
- Blijft de inzet van de minister dat geen wachttijd moet gelden voor uitzendkrachten en dat geen opt-outregeling voor aanwezigheidsdiensten moet worden opgenomen in de arbeidstijdenrichtlijn?
- Gelden de eisen voor waardevastheid in de pensioenrichtlijn alleen voor nieuw op te bouwen pensioenrechten? Is de voorgestelde overgangstermijn van zeven jaar voor deze richtlijn niet te lang?
- Hebben onderhandelingen over uitzonderingen op de pensioenrichtlijn die enkele EU-lidstaten wensen invloed op de wijze waarop Nederland onderscheid maakt tussen de tweede en de derde pijler? Zijn verschillen op dit terrein tussen EU-lidstaten wenselijk?
- Komt Nederland nog met nieuwe voorstellen op het gebied van flexicurity? Is de minister het ermee eens dat atypische contracten niet de norm moeten worden?
- Wat zijn de vorderingen van de Commissie grensarbeiders die in mei 2007 is ingesteld?

Antwoord van de minister

De **minister** vindt dat zekerheid op de arbeidsmarkt niet meer alleen moet worden gezocht in baanzekerheid. De nadruk moet meer worden gelegd op opleiding en inzetbaarheid van mensen en begeleiding van werk naar werk. Hierover heeft hij gesproken in Europees verband.

- Het is nodig om in breder kader te kijken wat mogelijk en nodig is om een arbeidsparticipatie van 80% te realiseren, nu geen steun bestaat voor herziening van het ontslagrecht. Dit zal worden betrokken bij de discussie over flexicurity in de EU.
- Het is voor werkgevers en werknemers van belang dat er sprake is van stabiele arbeidsrelaties. Er is zorg over de groei van het aantal tijdelijke arbeidsovereenkomsten en constructies met zelfstandigen zonder personeel. Deze ontwikkeling kan tot gevolg hebben dat de arbeidsovereenkomst geen vehikel meer kan zijn voor sociale zekerheid, zoals nu het geval is. Het opleggen van bepaalde soorten arbeidsovereenkomsten heeft echter geen nut, omdat dit leidt tot ontwijkingsgedrag.
- De minister zal in de Raad mededelen wat de stand van zaken is met betrekking tot modernisering van het ontslagrecht in Nederland, voor zover de agenda dit toelaat.
- In samenhang met de herziening van het ontslagrecht, wordt ook gekeken naar de positie van mensen met een tijdelijke arbeidsovereenkomst.
- Het is de bedoeling om te komen tot coördinatie en convergentie van stelsels binnen de EU. De uitgangspunten in de mededeling Flexicurity van de Commissie zijn bruikbaar als oriëntatie voor de ontwikkeling binnen de EU. Deze mededeling vormt echter geen directe aanleiding om het Nederlandse ontslagrecht te wijzigen.
- De minister zal gaarne kennisnemen van het proefschrift van Ronald Dekker over flexibele arbeid.
- Het Portugees voorzitterschap doet een poging om enkele discussies die nu al tijden vastzitten, vlot te trekken. Van onderhandelingen tussen Duitsland en Groot-Brittannië over de arbeidstijdenrichtlijn is de minister niets bekend.
- Nederland heeft er belang bij dat de verplichtingen van de EU op het terrein van de arbeidstijdenrichtlijn worden aangepast, mede in verband met mogelijke inbreukprocedures. Op dit moment voldoet Nederland namelijk niet aan enkele bepalingen uit de richtlijn gezien jurisprudentie van het Europees Hof.
- In de arbeidstijdenrichtlijn is een opt-outmogelijkheid opgenomen en is er geen beperking van het aantal uren. Er wordt geprobeerd om te komen tot een zekere beperking, bijvoorbeeld door in de richtlijn op te nemen dat de betrokken werknemer toestemming moet verlenen als de werkgever wenst dat hij meer dan 48 per week werkt.
- Aanvaarding van de uitzendrichtlijn leidt er niet toe dat de regels op dit terrein in een klap uniform zijn in alle EU-lidstaten en dat er geen eisen meer mogen worden gesteld. Het aantal gronden waarop eisen kan worden gesteld, wordt echter beperkt. Nederlandse bedrijven zullen beter toegang krijgen tot de arbeidsmarkt in andere landen, maar er is nog geen volledig vrije toegang.
- Er moet vanaf de eerste dag van een dienstverband gelijkheid bestaan wat betreft de arbeidsvoorwaarden van uitzendkrachten, in het bijzonder de beloningsvoorschriften. Hierover bestaan echter veel verschillende opvattingen binnen de EU. Er moet een compromis worden bereikt, wellicht in combinatie met afspraken over de arbeidstijdenrichtlijn.
- In het nieuwe voorstel voor de pensioenrichtlijn is tegemoet gekomen aan de bezwaren van Nederland.
- De gebruikte formuleringen in de pensioenrichtlijn inzake slaperrechten, dragen niet het risico in zich dat slapers meer rechten krijgen dan

actieve leden van het pensioenfonds. Deze houden echter wel in dat geen eisen kunnen worden gesteld inzake de waardevastheid van pensioenen van Nederlanders die in het buitenland werken, want dat zou dan ook terugslaan op Nederland. De slaperrechten vormen voor Nederland geen belemmering meer voor het aanvaarden van de pensioenrichtlijn.

- Het aantal uitzonderingen in de pensioenrichtlijn is gereduceerd.
- De pensioenrichtlijn heeft alleen betrekking op rechten die worden opgebouwd na de inwerkingtreding, ook binnen bestaande dienstverbanden, en niet op bestaande slaperrechten.
- De richtlijn dwingt Nederland niet tot aanpassing van het huidige pensioensysteem.
- De wachttijd voor pensioenopbouw voor mensen die in andere EU-lidstaten werken moet niet langer dan één jaar zijn. In Nederland zal de bestaande termijn worden gehandhaafd.
- Er moet voortgang worden geboekt op het terrein van de arbeidstijdenrichtlijn en de uitzendrichtlijn. Dat kan mede afhankelijk zijn van het Nederlandse standpunt inzake de pensioenrichtlijn. De minister is bereid tot compromissen om de voortgang op deze terreinen te bevorderen. Hij wil op dit moment geen mededelingen doen over zijn onderhandelingsinzet omdat dit zijn onderhandelingspositie kan schaden. De Kamer kan vertrouwelijk inzage krijgen in de relevante stukken inzake de pensioenrichtlijn.
- Richtlijnen moeten worden beoordeeld op hun merites. Het is echter onontkoombaar om compromissen te sluiten omdat in de besluitvorming unanimiteit vereist is.
- De omzettingstermijn is een punt van discussie binnen de EU. Deze is echter al teruggebracht van tien jaar naar ongeveer zeven.
- Discussie over de tweede en derde pijler heeft geen gevolgen voor Nederland. Vrijwillige pensioenverzekeringen vallen niet onder de richtlijn.
- De minister zal overleggen met zijn collega's van Defensie en VWS over de positie gezinsleden van Nederlandse militairen die in het buitenland dienen op het gebied van zorgverzekeringen. Er zal worden bezien of zij onder toepassing van de Europese sociale verordening kunnen worden gebracht en, zo ja, op welke termijn. De minister zal bevorderen dat de Kamer hier schriftelijk nader over geïnformeerd wordt.
- De Commissie grensarbeiders zal in april 2008 met aanbevelingen komen. Die hebben mogelijk betrekking op pensioenen. De vraag is of de aanbevelingen van de commissie nog kunnen worden betrokken bij de discussie over de pensioenrichtlijn of dat deze moeten worden betrokken bij de jaarlijkse herziening van de verordening.
- De systemen op het gebied van sociale zekerheid zullen binnen de EU worden gecoördineerd, niet geharmoniseerd. Eventuele gevolgen van verschillen tussen stelsels voor Nederlanders die in het buitenland werken, kunnen onder bepaalde voorwaarden worden gecompenseerd op grond van bestaande Nederlandse regelgeving.
- De Nederlandse regering heeft geen behoefte aan een speciale definitie voor sociale diensten van algemeen belang naast de definitie van diensten van algemeen belang. Diensten van algemeen belang kunnen ook op sociaal terrein liggen.

Toezeggingen

- De Kamer krijgt vertrouwelijke inzage in de stukken over de onderhandelingsstrategie met betrekking tot pensioenrichtlijn.
- De minister zal bevorderen dat de Kamer zo spoedig mogelijk schriftelijk geïnformeerd wordt over de positie van gezinnen van Nederlandse

militairen met betrekking tot de Zorgverzekeringswet, in overleg met de minister van VWS.

De voorzitter van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
De Wit

De griffier van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Post